

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Тарас ПШЕНИЧНИЙ
« 27 » _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНТРОПОЛОГІЯ ДИЗАЙНУ
для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
напрямок підготовки **032 Історія та археологія**
освітній рівень **другий (магістерський)**
освітня програма **Етнологія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	дєсна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Борисенко Мирослав Володимирович, доктор історичних наук, професор кафедри етнології та краєзнавства

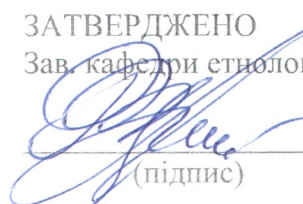
Пролоновано: на ~~2022~~ / 2023 н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Борисенко Мирослав Володимирович, доктор історичних наук, професор кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри етнології та краєзнавства

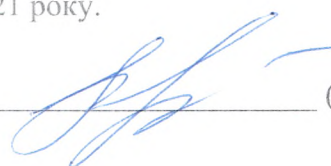
 (Капелюшний В.П.)
(підпис)

Протокол № 13 від 30 червня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від № 7 від 26 серпня 2021 року.

Голова науково-методичної комісії

 (Терес Н.В.)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – Головне завдання курсу: розглянути історію зародження та розвитку промислового дизайну як культурно-естетичної сфери людського буття. Матеріал адаптований для засвоєння фахівцями істориками. В курсі будуть розглянуті соціально-економічні передумови виникнення масового виробництва й такого явища світової культури як промисловий дизайн. Відповідно лекційний курс буде сконцентрований на трьох головних складових проблеми. Перше – вплив глобальних явищ історії людства (революції, науково-технічний прогрес, війни, глобальні катастрофи тощо) на формування певних естетичних шаблонів у масовому виробництві. Друге – етнічні особливості та їх прояви в сучасному «світі речей». Велику увагу буде приділено також вивченню головних стилів, періодів, напрямків, їх географічній та часовій інтерпретації в сучасному світі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* Історію розвитку мистецтва. Знати історію світової цивілізації в XIX-XX століття. Володіти термінами та поняттями. Мати уявлення про головні етапи розвитку культури в XX столітті. *Знати* головні школи та напрямки в мистецтві XX століття.
2. *Вміти* самостійно шукати необхідну наукову літературу, працювати з англійськими джерелами та використовувати онлайн платформи та соцмережі при проведенні власних наукових досліджень.
3. *Володіти елементарними навичками* аналізу суспільних явищ, джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, підготовки аналітичних матеріалів та презентацій.

3. Анотація навчальної дисципліни: Структура викладу матеріалу побудована за проблемно-хронологічним принципом. Перший модуль буде присвячений вивченню історіографії, джерельної бази та методології мистецтвознавчих та історичних досліджень у сфері дизайну. Окремо буде розглянуто сукупність факторів, що призвели до появи суспільства масового виробництва та масового споживання. Перший модуль буде присвячений переважно вивченню періоду панівних мистецьких напрямків XIX-початку XX століть та їх відображення у повсякденні городян. На окремих лекційних заняттях будуть розглянуті такі явища як мода, архітектура, дизайн житлового інтер'єру, поява та розвиток громадського транспорту тощо.

Матеріал другого модулю буде сконцентрований на висвітленні нових стилів та напрямків в дизайні – від Ар Деко до сучасних тенденцій. На лекційних та семінарських заняттях студенти отримають можливість ознайомитись із еволюцією костюму в XX ст. розвитком дизайну в житлово-побутовій сфері, змінами у промисловому дизайні транспорту тощо. Також окремі лекції будуть присвячені розвитку архітектури, як громадських закладів, так і житлових будівель та інтер'єру. Історія дизайну в Україні буде представлена як органічна складова загальносвітового процесу.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у формуванні у студентів знань про розвиток дизайну у світі в XX та XXI столітті. Завдання також полягає у залученні студентів до міждисциплінарних досліджень, що лежать в площині вивчення матеріального світу сучасної людини стимулювати інтерес студентів до проведення власних досліджень з історії дизайну, мистецтв та архітектури. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні *засвоїти* головні правила самостійної науково-дослідної роботи, *вміти* самостійно вивчати різні елементи з матеріального світу сучасної людини, аналізувати вплив політичних та економічних трансформацій на повсякденне життя людини, розрізняти різні стилі та напрямки в сучасному дизайні.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати термінологічно-понятійний апарат дисципліни	Лекція	Контрольна робота 1 (тест)	15%
1.2	Знати історію зародження промислового дизайну в країнах Європи в ХІХ ст.	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота 1 (тест)	10%
1.3	Знати про розвиток мистецтва та дизайну в Україні на початку ХХ ст.	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота 2 (тест)	15%
1.4	Знати головні тенденції та стилі в світовому дизайні першої половини ХХ століття	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота 2 (тест)	20%
2.1	Вміти відрізнати окремі напрямки в дизайні від стилізації	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування	10%
2.2	Вміти самостійно знаходити додаткову літературу на спеціалізованих сайтах та онлайн платформах	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування	20%
4.1	Готувати та ухвалювати рішення стосовно рекомендацій із збереження та популяризації кращих зразків культурної та історичної спадщини	Лекція, семінар, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3.	2.2.
Програмні результати навчання (назва)				
1. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень	+	+	+	
10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики				+
14. Демонструвати вміння формулювати наукову проблему, робочі гіпотези, дослідницькі завдання та методи їх вирішення в предметному полі етнології				+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1, 1.3 – 11 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2, 1.4 – 11 балів/6 балів.
3. Реферат з тем ЗМ 1: РН 2.5 – 4 бали/3 бали.
4. Реферат з тем ЗМ2: РН 2.6 – 4 бали/3 бали.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1: РН 2.1-2.2 – 16 балів/10 балів.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2: РН 2.3-2.4 – 14 балів/8 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання

- форма оцінювання – екзамен;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- Оцінюються такі результати навчання студента: вміння аналізувати сутність туризму як явища, основою якого є історико-культурна спадщина; історії та культури народів світу як мотивації пізнання та туристичних подорожей; економічних аспектів використання історико-культурної спадщини в туризмі та інші.
- форма проведення екзамену – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;
- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – 24 бали.

Необхідна умова допуску до екзамену: студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до екзамену 36 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (екзамену), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6 -12.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (екзамен).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (екзамен) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1 Історичний туризм: концептуальні засади та політика просування			Змістовий модуль 2 Історичний туризм в Україні: основні напрямки розвитку			Екзамен
31 заліковий бал (максимум)			29 залікових балів (максимум)			
<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Семінари</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Самостійна робота (реферат)</i>	<i>Семінари</i>	<i>Модульний контроль</i>	40 балів (максимум)
4 (максимум)	16 (максимум)	11 (максимум)	4 (максимум)	14 (максимум)	11 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати максимум 2 бали, а мінімальна оцінка складає 0,5 бала. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- Повна ґрунтовна відповідь, з використанням додаткових джерел, участь у дискусії та обговоренні, доповнення під час семінару 2 бала
- Логічне викладення матеріалу, наявність посилання на рекомендовані джерела у відповіді 1,5 бала;
- Доповнення, участь у дискусії 1 бал;
- Фрагментарні доповнення без посилання на джерело 0,5 бала.

Реферат студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Реферат 1 (остання декада жовтня) і Реферат 2 (остання декада листопада). Реферат зараховується тільки у випадку публічного захисту студентом. Тема реферату має відповідати інтересам та зацікавленості студента та загальному програмі самої дисципліни. Відповідно, тема реферату узгоджується із викладачем заздалегідь. Обов'язковими елементами реферату є план, список використаної літератури, короткий історіографічний огляд, додатки (ілюстрації, фото, карти, графіки тощо.) Презентація – наукове самостійне дослідження, що має бути представлено у вигляді чіткої файлу програми PowerPoint або суміжних програм. Зараховується тільки після публічної презентації на семінарському або додатковому занятті. Етнографічні дослідження проводяться самостійно студентом за місцем проживання, з метою зібрати необхідний емпіричний матеріал для написання курсових, дипломних або самостійних робіт. Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 4 бали;
- тема розкрита неповно 3 бали;
- реферат суто компілятивного рівня 2 бали;
- розкритий лише окремий аспект 1 бал.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада жовтня) і Контрольна робота 2 (остання декада листопада). Завдання з тестування містить 20 запитання, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та передачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Екзаменаційний білет містить чотири питання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, можливі окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9-10
 Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання але допущені окремі помилки. Відсутні узагальнення, причино-наслідковий зв'язок. 7-8
 Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу 6
 Відповідь має значні помилки, або відсутня 0

Умовою допуску до екзамену є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до екзамену – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	19	17	24	60
Максимум	31	29	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

Назва теми	Кількість навчальних годин		
	лекції	Самостійна робота	семінари
Модуль 1. Привласнюючі форми господарювання в системі життєдіяльності українського етносу.			
Тема 1. Вступ до курсу.	2	1	6
Тема 2. Зародження промислового дизайну. «Ремесла та мистецтво»	2	1	6
Тема 3. Віденський сецесіон	2	2	6
Тема 4. Модерн і українське мистецтво	2	2	6
Тема 5. Криза культури і нове мистецтво	2	1	6
Модуль 2. Відтворюючі форми господарювання.			
Тема 6. Школа Баухаусу	2	1	8
Тема 7. Ар-Деко і візуальна культура в 30-40-х роках ХХ століття	2	2	8
Тема 8. Органічний дизайн і Скандінавська школа	2	2	8
Тема 9. Італійський дизайн і об'єднана Європа.	1	2	8
Тема 10. Постмодернізм.	1	2	6
Тема 11. Новий урбанізм як виклик сучасному дизайну	1	2	6
Тема 12. Естетика тоталітаризму	1	2	6
Разом	20	20	80

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Семінари – **20 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Нариси з історії українського дизайну XX століття, Київ, 2012
2. Легенький Ю.Г. Історія дизайну , Київ 2006
3. Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну, Київ, 2004

Додаткові:

1. Бейлах О.Д. Експериментаторські тенденції в радянському дизайні, Харків 2003.
2. Даниленко В.Я. Дизайн в Центрально-Східній Європі, Харків 2003.
3. Мільчевич С.І. Промисловий дизайн Закарпаття 40-х років XX століття, Львів 2010